

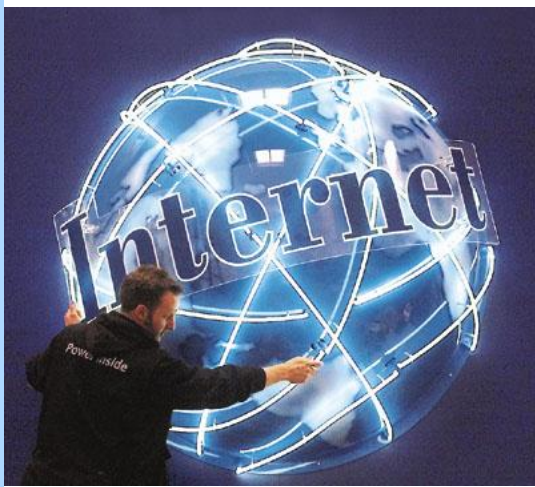
**ТЕОРІЇ
ПОСТ МАТЕРІАЛІЗМУ ТА
ПОСТ ЕКОНОМІЗМУ
В
НЕОГУМАНІСТИЧНОМУ
ДИСКУРСІ**

Кириленко

Олеся Миколаївна

доктор соціологічних наук

професор кафедри політичних наук РДГУ

Сучасне суспільство: наукове осмислення змін та перспектив розвитку

- Проблема теоретичного, емпіричного та практичного характеру**
- Необхідність інтегративних, міжпредметних підходів до аналізу**
- Потребує об'єднання науковців різних галузей пізнання – філософії, історії, соціології, культурології, соціальної психології, політології, правознавства**

**Ми живемо в епоху формування
глобальної культури,
яка передбачає перехід до нового
мислення:**

Сучасна криза цивілізації
потребує формування глобального мислення,
об'єднання навколо
глобальних загальнолюдських цінностей

ПЕРЕД ЛЮДСТВОМ СТОЯТЬ ВЕЛИКІ ЗАВДАННЯ:

- 1. ЕФЕКТИВНО І ГУМАННО ВИКОРИСТАТИ
ДОСЯГНЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО**
- 2. ЗБЕРЕГТИ ПРИРОДУ**
- 3. ПІДНЕСТИ КУЛЬТУРУ**
- 4. ЗАБЕЗПЕЧИТИ СПРАВЕДЛИВИЙ,
МИРНИЙ, СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Теорії сучасного суспільства та

•соціальних трансформацій

- Теорії переходу від капіталізму до соціалізму та комунізму
- Теорії лібералізації, комерціалізації, маркетизації, конс'юмеризму
- Теорії постсоціалістичних соціальних трансформацій
- Теорії вестернізації, макдоналізації, прос'юмеризму
- Теорії демократії та демократизації

- Теорії сучасності і високої сучасності (радикального модерну)
- Теорії конвергенції – інтеграції переваг капіталізму та соціалізму

- Теорії модерну, високого модерну та постмодерну

- Теорії масової культури та одномірної людини

- Теорії індустріального та постіндустріального суспільства

Теорії сучасного суспільства та соціальних трансформацій

- **Теорія переходу від закритого/традиційного/авторитарного до відкритого/сучасного/демократичного суспільства**
- **Теорії інформаційного, мережевого, технотронного суспільства**
- **Теорія переходу від суспільства економічного детермінізму до суспільства пост економічної або соціокультурної детермінації**
- **Теорії ризиків (ризикологія); Теорії катастроф;**
- **Теорія культурної травми**
- **Теорії глобалізації**
- **Космо-планетарна теорія, екологічна та інвайронментальна теорія**
- **Теорії сталого, збалансованого соціального розвитку.**
- **Перехід від суспільства матеріалістичного світогляду до суспільства пост матеріалістичного світогляду**

ОСМИСЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН – ЦЕ ОСМИСЛЕННЯ ЗМІСТУ ТА ПЕРСПЕКТИВ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Традиція протиставлення/порівняння:

- ▣ «воєнного» та «промислового» суспільства Г.Спенсером,
- ▣ «Gemeinschaft» (спільноти) та «Gesellschaft» (суспільства) в роботах Ф.Тьоніса,
- ▣ Суспільство «механічної» та «органічної» солідарності Е. Дюркгейма
- ▣ Капіталізму та соціалізму/комунізму (К. Маркс)
- ▣ «традиційного» та «капіталістичного» суспільств (М.Вебер)
- ▣ Традиційного та сучасного суспільств (Т.Парсонс)
- ▣ Закритого/тоталітарно-авторитарного та відкритого/демократичного суспільств (К.Попер)

ВАЖЛИВИМ ТА ЯКІСНИМ ЕТАПОМ В РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СОЦІОЛОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ

- перехід від дихотомічних підходів,
- зокрема дихотомії соціальної статичності та соціальної динаміки, до розуміння соціальної реальності **як динаміки, потоку змін різної швидкості, інтенсивності, ритму та темпу**. В такому аспекті суспільство можна розглядати як

динамічне соціокультурне поле – середовище, що з'єднує людей між собою в систему соціальних відносин

[Штомпка, 1996: «Соціологія соціальних змін»].

ТИПОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Структурні зміни

- зміни у структурі;
- зміни у складі;
- зміни у функціях;
- зміни в межах;
- зміни у відносинах підсистем;
- зміни в оточенні (зовнішньому середовищі).

Процесуальні зміни

- Спрямовані/заплановані або не спрямовані/спонтанні;
- однолінійні або мультилінійні;
- прискорені або сповільнені;
- плавні або ступеневі;
- спіральні або циклічні (хвильові);
- висхідні/прогресивні/позитивні/конструктивні або низхідні/регресивні/негативні/деструктивні

ТИПОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Окремі періоди:

- Стагнація
- Кризи
- Хаос - невизначеність

Рівень та масштаб змін:

- Мікро
- Мезо
- Макро

Індивідуальний рівень:

Соціальні процеси проявляються у змінах цінностей, норм, інтересів, мотивів поведінки людей та практик їх життя.

За думкою П.Штомпки, суспільство як складне **динамічне поле**, яке включає чотири основних структурних елементів :

- 1.ідеальну,
- 2.нормативну,
- 3.інтеракційну,
- 4.потенційну (можливу) частини

Відповідно 4 **послідовні рівні змін соціокультурного поля:**

перший рівень – артикуляція, легітимізація або пере формулювання ідей, виникнення та зникнення ідеологій, переконань, доктрин та теорій;

другий рівень – інституціоналізація поряд з переглядом норм, цінностей, правил або відмова від них (деінституціоналізація); виникнення та зникнення етичних кодів, правових систем;

третій рівень – виробництво, диференціація та переформування каналів взаємодії, організаційних та групових зв'язків; виникнення або зникнення груп, кіл спілкування та особистих мереж;

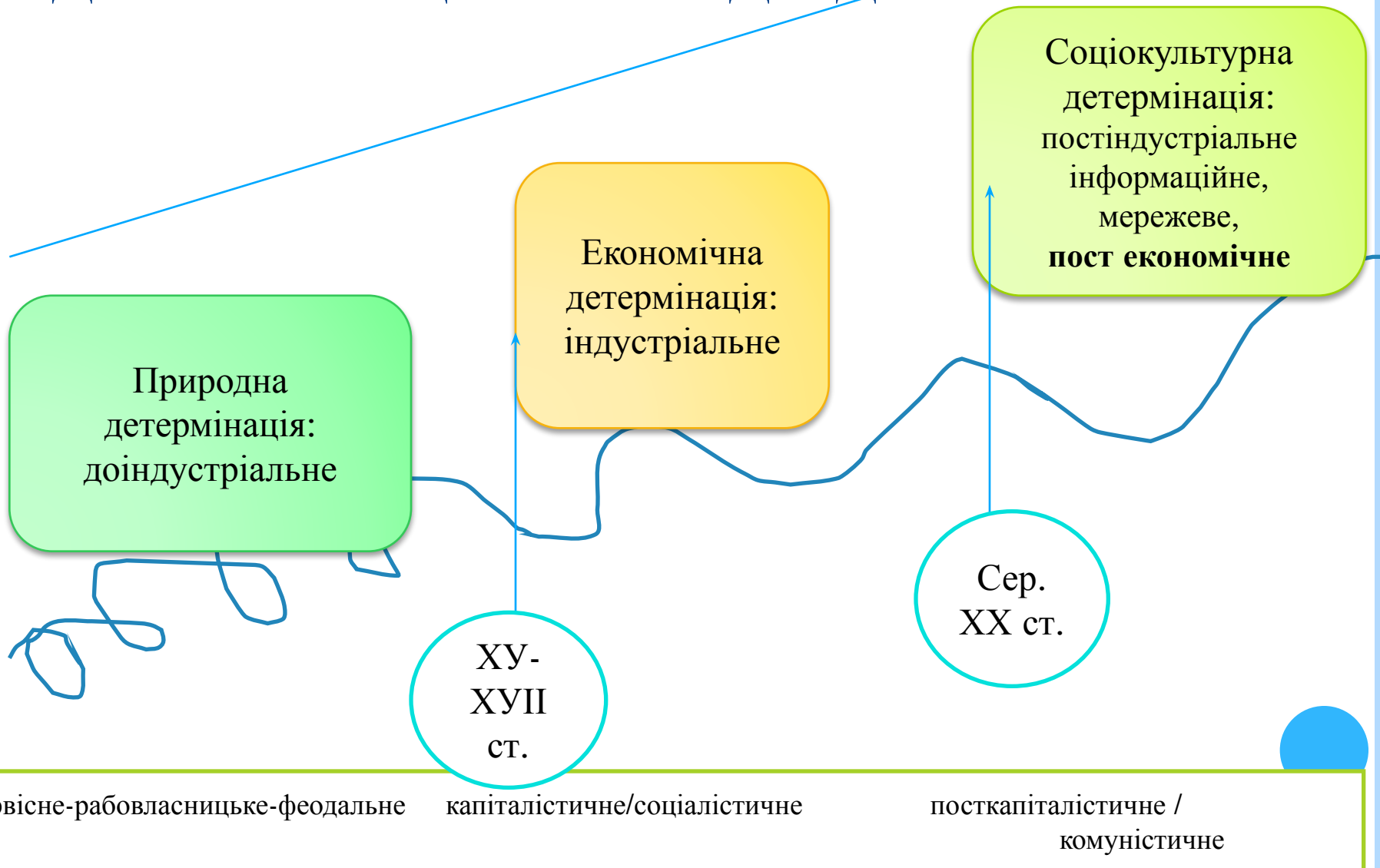
четвертий рівень – кристалізація, утвердження та перегрупування можливостей, інтересів, життєвих перспектив, піднесення та падіння статусів, розподіл та упорядкування нових ієрархій [Штомпка, 1996: с. 29]

ТЕОРІЯ ПОСТ ЕКОНОМІЧНОГО СУСПІЛЬСТВА

- Перехід до суспільства соціокультурної детермінації
- Основа – пост економічні, духовні цінності - знань, науки, креативності, інновацій, інтелектуальної праці
- Інформаційно-комп'ютерна революція
- Суспільство засноване на знаннях та технологіях

ДЕТЕРМІНАЦІЙНИЙ ПІДХІД

ТЕОРІЯ ПОСТ МАТЕРІАЛІСТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА: РОНАЛЬД ІНГЛХАРТ

КОНТЕКСТ

РОНАЛЬД ІНГЛХАРТ

Рональд Інглхарт – американський соціолог, політолог. У 1970-ті роки я розробив концепцію постматеріалізма. професор Мічиганського університету, керівник лабораторії порівняльних соціальних досліджень у Вищій школі економіки

Її суть в тому, що в західних демократіях цінності молодих людей зміщуються :

від цінностей фізичного та економічного виживання до цінностей самовираження, громадянських свобод, гендерної рівності, захисту навколишнього середовища

200 публикацій Р. Інглхарта

Найбільш відомі та популярні

The Silent Revolution, [Princeton University Press](#), 1977.

Culture Shift in Advanced Industrial Society, [Princeton University Press](#), 1990.

Value Change in Global Perspective, [University of Michigan Press](#), 1995 (with Paul R. Abramson).

Modernization and Postmodernization, [Princeton University Press](#), 1997.

(with Wayne Baker) «Modernization, Cultural Change and the Persistence of Traditional Values.» [American Sociological Review](#). (February, 2000).

Rising Tide: Gender Equality and Cultural Change around the World, [Cambridge University Press](#), 2003 (co-authored with Pippa Norris).

Human Beliefs and Values: A Cross-Cultural Sourcebook based on the 1999—2002 values Surveys., Mexico City: Siglo XXI, 2004 (co-edited with Miguel Basanez, Jaime Deiz-Medrano, Loek Halman and Ruud Luijkx).

Sacred and Secular: Religion and Politics Worldwide, [Cambridge University Press](#), 2004 (co-authored with Pippa Norris).

Modernization, Cultural Change and Democracy: The Human Development Sequence, [Cambridge University Press](#), 2005 (co-authored with Christian Welzel).

«Тиха революція» за Рональдом Інглхартом:

Соціальні зміни в країнах Заходу:

кількість «матеріалістів» скорочується, а «постматеріалістів» - зростає.

Це є наслідком економічного зростання і відсутності великих збройних конфліктів

«Чисті матеріалісти» (ЧС) - це громадяни, орієнтовані на економічне благополуччя та безпеку держави, процвітання своєї сім'ї, збереження власного матеріального благополуччя. Першорядне значення для цієї категорії громадян мають рівень життя, законність і порядок.

«Чисті постматеріалісти» (ЧПМ) - індивіди, орієнтовані, насамперед, на цінності нематеріального характеру: якість життя, гарантії прав і свобод людини, самовираження та самовизначення особистості, захисту навколишнього середовища і т.п.

«Змішані матеріалісти» (СМ) - громадяни, у яких на першому місці стоять матеріалістичні цінності, а на другому - постматеріальні.

«Змішані постматеріалісти» (СПМ) - люди, що ставлять на перше місце постматеріальні цінності, а на друге - матеріальні.

World Values Survey

*Гуманізм - формується як світогляд та
філософська система в епоху Просвітництва*

Як світогляд

Як принцип

Як практика

Як теорія

Як концепція

АМЕРИКАНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ГУМАНІСТІВ:

- Гуманізм - це прогресивна життєва позиція, яка без допомоги віри в надприродне стверджує нашу здатність і обов'язок вести етичний спосіб життя в цілях самореалізації і в прагненні принести більше благо людству.

Діяльність

Міжнародного гуманістичного та етичного союзу

(1952 рік, м. Амстердам)

117 організацій з 40 країн світу

Україна не входить і не має своєї національної асоціації

Статут

Міжнародного гуманістичного та етичного союзу

Гуманізм - демократична, етична життєва позиція, яка стверджує, що людські істоти мають право і обов'язок визначати зміст і форму свого життя.

Гуманізм закликає до побудови більш гуманного суспільства за допомогою етики, заснованої на людських та інших природничих цінностях, в дусі розуму і вільного пошуку, за рахунок використання людських здібностей. Гуманізм має нетеїстичне спрямування і не приймає надприродне бачення реального світу.

Генеральні Асамблеї **Міжнародного гуманістичного та етичного союзу** – щорічно

Конгреси – раз у 3 роки

Here is an overview of some of the GA's planned and recently held:

2002 Amsterdam, Holland (World Humanist Congress)

2003 WashingtonDC, USA

2004 Kampala, Uganda

2005 Paris, France (World Humanist Congress)

2006 New York, USA

2007 Torino, Italy

2008 WashingtonDC, USA (World Humanist Congress)

2009 London, England

2010 Brussels, Belgium

2011 Oslo, Norway (World Humanist Congress)

2012 Montreal, Canada

2013 Bucharest, Romania

2014 [Oxford, United Kingdom](#) (World Humanist Congress) hosts: the British Humanist Association

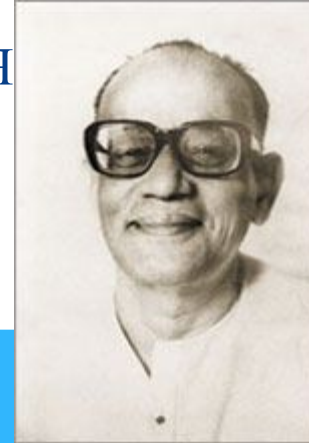
2015 **Manila, Philippines, hosts: Philippines Atheists and Agnostics Society (PATAS)**

2016 **Malta, hosts: Malta Humanist Association (MHA)**

2017 **São Paulo, Brazil (World Humanist Congress) hosts: Secular Humanist League of Brazil, *Liga Humanista Secular do Brasil* (LiHS)**

ОБМЕЖЕННЯ ГУМАНІЗМУ СТИМУЛЮВАЛИ ФОРМУВАННЯ НЕОГУМАНІСТИЧНОЇ ПЛАТФОРМИ (БРАБХАТ САРКАР – ІНДІСЬКИЙ ФІЛОСОФ, МИСЛИТЕЛЬ, ГУРУ. 1921-1990 РР.)

Гуманізм

- Антропоцентризм
- Модернізм
- Індивідуалізм
- Монокультуралізм
- Національний патріотизм

Неогуманізм

- Біо, еко центризм
- Постмодернізм
- Комунітарний індивідуалізм
- Мультикультуралізм
- Глобальний патріотизм

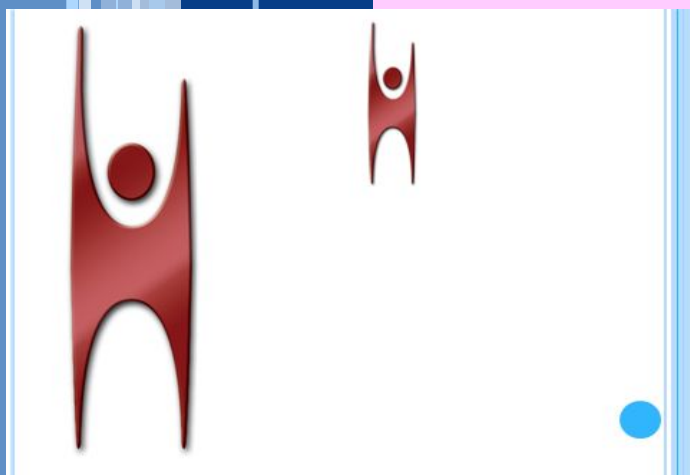
ПРИНЦИПИ НЕОГУМАНІЗМУ:

- Відкритість, інновації, творчість, знання, мудрість
- Не теїстичність
- Критичне мислення
- Позитивне сприйняття
- Моральність, етичність
- Самореалізація людини, щастя, благополуччя
- Інтеграція, співчуття, турботливість, доброта, любов
- Демократичність, права людини
- Гендерна рівність та паритет
- Вихованість, толерантність, повага
- Відповідальність за дітонародження
- Збереження природи
- Політична активність
- Справедливість в розподілі ресурсів, подолання бідності
- Необхідність розбудови транснаціональних, глобальних організацій для глобального управління

БУДЬТЕ ГУМАННИМИ !
ЗАВЖДИ БУДЬТЕ ЛЮДЬМИ З ВЕЛИКОЇ
ЛІТЕРИ!

**БАЖАЮ
УСПІХІВ В НАУКОВІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ
ТА ТВОРЧОГО НАТХНЕННЯ !**

**Кириленко
Олеся Миколаївна**

olesya.kirilenko@gmail.com

ІНСТИТУТ СОЦІОЛОГІЇ НАНУ

2013 РІК СОЦІОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ

Образ українського суспільства

- ▣ **Перспектива 9 %**
- ▣ **Впорядкованість 2 %**
- ▣ **Згуртованість 4 %**
- ▣ **Підйом 3 %**
- ▣ **Свобода 5 %**
- ▣ **Богатство 5 %**
- ▣ **Злидні 35 %**
- ▣ **Безлад 49 %**
- ▣ **Розруха 32 %**
- ▣ **Протистояння 25 %**
- ▣ **Тупик 22 %**
- ▣ **Тиск 16 %**

Цінності життя

- ▣ Слава 10 %
- ▣ **Здоров'я 36 %**
- ▣ Влада 20 %
- ▣ Сім'я 36 %
- ▣ Кохання 8 %
- ▣ Престижні речі 21 %
- ▣ **Багатство, гроші 44 %**
- ▣ **Кар'єра, бізнес 40 %**
- ▣ Гарна освіта 11 %
- ▣ Подорожі світом 5 %
- ▣ Добročинність 28 %
- ▣ Самореалізація 13 %
- ▣ Хороші друзі 11 %
- ▣ Відпочинок 3 %

ВИСНОВКИ:

- Теорії пост матеріалізму та пост економізму – наукова рефлексія на зміни, що відбуваються в сучасних умовах
- Суспільство прагне до конструктивного вирішення соціальних проблем
- **Гуманізація суспільства – магістральний шлях розвитку людини та її глобальної сім'ї – людства**
- Неогуманістичний дискурс інтегрує інтереси та цінності людини та природи, окремих країн та світу в цілому
- Неогуманізм – ціннісна платформа нового глобального прогресивного мислення

